

Metodologie 2: Lekce 3

Lenka Slepíčková

Logika kvantitativního výzkumu

- Testování hypotéz (deduktivní logika)
 1. Teorie
 2. Hypotézy
 3. Pozorování
 4. Přijetí x zamítnutí hypotéz

V kvantitativním výzkumu se obvykle setkáme s těmito kroky:

- formulace problému a výzkumné otázky
- informační příprava výzkumu
- formulace hypotéz
- rozhodnutí o populaci a vzorku
- pilotní studie
- rozhodnutí o technice sběru informací
- operacionalizace
- konstrukce nástrojů pro tento sběr;
- předvýzkum;
- sběr dat; zpracování dat
- analýza dat
- interpretace, závěry

Hypotéza

- Hypotéza je očekávání o charakteru věcí, vyvozené z teorie (teoretická hypotéza)
- Hypotéza je **ověřitelný výrok o vztazích mezi dvěma jevy** (pracovní hypotéza)

Pravidla pro tvorbu hypotéz

- Je oznamovací, jednoznačně formulovanou větou
- Obsahuje závislou a nezávislou proměnnou
- Obsahuje měřitelné proměnné
- Obsahuje tvrzení o rozdílech, vztazích nebo následcích
- (Je motivovaná)

Tvrzení o rozdílech, vztazích nebo následcích

Žáci druhého ročníku mají školu raději než žáci pátého ročníku.

Finanční gramotnost dětí vyrůstajících v dětských domovech rodinného typu je lepší než finanční gramotnost dětí vyrůstajících v dětských domovech ústavního typu.

Čím je člověk deprivovanější, tím více tíhne k náboženství.

Zvýší-li učitel počet pochval, výuka bude efektivnější.

Hypotézy a proměnné

1.

Teoretická hypotéza: Religiozita souvisí s deprivací.

Pracovní hypotéza: Čím je člověk deprivovanější, tím více tíhne k náboženství.

2.

Teoretická hypotéza: Sociální status rodiny ovlivňuje školní úspěšnost potomků

Pracovní hypotéza: Děti z chudých rodin dosahují horších výsledků ve škole než děti z bohatých rodin.

Otázky k hypotézám

- Odkud ji vezmeme?
- Co když se nepotvrdí?

Časté chyby

1. Hypotéza není výrokiem o vztazích mezi dvěma jevy

- Na vybrané ZŠ Rynárec se šikana nevyskytuje.
- Znalost pojmu kyberšikana je mezi dětmi velmi nízká.
- Metodický materiál rozšíří teoretickou základnu učitelů odborného předmětu a stane se účelnou a vítanou pomůckou při praktické výuce žáků.
- Pod pojmem zooterapie si většina respondentů představí nejčastěji psa a koně.

2. Hypotéza není ověřitelným výrokiem

- Pokud se mezi žáky kyberšikana objeví, žáci nebudou vědět jak na tuto situaci správně zareagovat.
- Informovanost lidí o osobách s postižením zvyšuje snahu jim pomoci v MHD.
- Čím více bude doba pokrokovější (ekonomicky), tím méně bude lidí věřících.

Časté chyby

3. Odhadujeme výsledky výzkumu

S drogami se již na ZŠ setkalo více než 70 procent žáků.

4. Snažíme se vysvětlit výsledky výzkumu

Žáci s postižením neužívají drogy příliš často, protože nemají šanci se k nim dostat.

5. Samozřejmé tvrzení

Sociálně silnější rodiny si mohou dovolit lepší, nákladnější technologie pro své děti se sluchovým postižením

Studenti prvního ročníku medicíny mají méně informací o lupénce než studenti pátého ročníku.

Čím více času tráví matka ve společnosti lidí, tím méně trpí sociální deprivací.

Možnost komunikovat se slyšícími je pro sluchově postižené přínosem, integrace posiluje rovnost možností rozvoje a sebeuplatnění .

Konceptualizace, operacionalizace

Konceptualizace

- Je přesnou definicí konceptů (a jejich dimenzí), používaných ve výzkumu.

Operacionalizace

- Neříká, co to je studovaný fenomén, ale říká, jak jej poznat.
- Operacionalizace vyjadřuje koncept popisem operací, kterými bude měřen.
- V praxi probíhá jako stanovování indikátorů.

C) OPERACIONALIZACE: Od hypotézy k (validním) indikátorům

Teoretická hypotéza: Religiozita souvisí s deprivací.

Pracovní hypotéza: Čím je člověk deprivovanější, tím více tíhne k náboženství.

Teoretická hypotéza: Sociální status rodiny ovlivňuje školní úspěšnost potomků

Pracovní hypotéza: Děti z chudých rodin dosahují horších výsledků ve škole než děti z bohatých rodin.

Příklad: Koncept deprivace

Deprivace

KONCEPT

Fyzická

Ekonomická

Sociální

Politická

Psychická

DIMENZE
KONCEPTU

Sociální deprivace je situace strádání ve společenské oblasti, sociální izolace a narušení sociální identity a dovedností.

KONCEPTUALIZACE

Indikátor č. 1

Sociální izolace:

- Počet přátel
- kontakt s rodinou
- angažmá v organizacích
- kontakt se sousedy

Indikátor č. 2

- Nedostatek oceněných rolí
- povolání
 - stav

Indikátor č. 3

- Sociální dovednosti
- introverze/extroverze
 - asertivita

OPERACIONALIZACE

Příklad: Religiozita

Religiozita

KONCEPT

Postoje

Víra

Chování

Oficiální deklarace

DIMENZE
KONCEPTU

KONCEPTUALIZACE

Indikátor č. 1

Indikátor č. 2

Indikátor č. 3

OPERACIONALIZACE

Procvičování indikátorů

!Kontextuální podmíněnost indikátorů!

!Pojem validita!

- Co je indikátorem vzdělání v ČR?
- Co je indikátorem zájmu vězňů o vzdělání?
- Je vhodným indikátorem bohatství rodiny počet televizních přijímačů?